

ગુજરાત સ્ટેટ લેવલ એલીજબીલીટી ટેસ્ટ

કોડ નં : ૧૬

વિષય : કાયદો

અભ્યાસક્રમ અને નમૂનારૂપ પ્રશ્નો

Note: There will be two question papers, Paper—II and Paper—III. Paper-II shall consist of 50 objective type compulsory questions based on the subject selected by the candidate. Each question will carry 2 marks. Paper-III will consist of 75 objective type compulsory questions from the subject selected by the candidate. Each question will carry 2 marks. All questions of Paper-II and Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).

પ્રશ્નપત્ર-૨

૧ ભારતનો બંધારણીય કાયદો

- આમુખ
- મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો
- રાજ્ય નીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો, ન્યાયતંત્ર
- કારોબારી
- સંઘ અને રાજ્ય વચ્ચેના ધારાકીય સંબંધો
- કટોકટી ની જોગવાઈઓ બંધારણીય સુધારો કરવા બાબત
- રીટ ક્ષેત્રાધિકાર

૨ વિધિમીમાંસા

- કાયદાનું સ્વરૂપ અને ઉદ્ભવ સ્થાનો
- વિધાનવાદ, નૈસર્ગિક વિધિની વિચારસરણી, સમાજશાસ્ત્રીય વિધિમીમાંસા શિક્ષાના સિદ્ધાંતો
- હક્કો અને ફરજો
- કબજો અને માલીકીનો ખ્યાલ

૩ જાહેર આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો

- આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાનું સ્વરૂપ અને તેનો રાજ્યના કાયદા સાથેનો સંબંધ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા ઉદ્ભવ સ્થાનો
- રાજ્યો અને સરકારોની માન્યતા
- સંયુક્ત રાષ્ટ્રીય સંઘ
- આંતરરાષ્ટ્રીય વિવાદોનું સમાધાન (સેટલમેન્ટ)
- માનવ અધિકારો

૪ કૌટુંબિક કાયદો

- કૌટુંબિક કાયદાના ખ્યાલો

This Gujarati translation of syllabus is based upon the English version available at www.msubaroda.ac.in which should be referred in case of any doubt.

- ભારતમાં કોટુબિક કાયદાના ઉદ્ભવ સ્થાનો
- લગ્ન અને લગ્ન વિચ્છેદ

પ કરારનો કાયદો સામાન્ય સિદ્ધાંતો

- વિધિમાન્ય કરારના આવશ્યક તત્ત્વો પ્રસ્તાવ, સ્વીકાર અને અવેજ
- કરાર કરવાની સમર્થ, સગીર સાથેનો કરાર
- કરારને નિરર્થક કરતા તત્ત્વો-ભૂલ, કપટ, ગેરરજુઆત, જાહેરનીતિ, બળજબરી, અયોગ્ય-લાગવગ, કરારની નિષ્કળતાનો સિદ્ધાંત
- કરાર ભંગના ઉપાયો-નુકશાન વળતર

ફ અપકૃત્યોનો કાયદો :

- અપકૃત્યજન્ય જવાબદારીના સિદ્ધાંતો
- અપકૃત્યના દાવામાં મળતા સોપાન્ય બચાવો
- પ્રાતિનિધિક જવાબદારી
- નુકશાનનું દુરવતીપાણુ નક્કી કરવાનો સિદ્ધાંત
- સહાયક ઉપેક્ષા
- નિરપેક્ષ અને કઠોર (યુસ્ત) જવાબદારી

ગ ફોજદારી કાયદો - સામાન્ય સિદ્ધાંત

- ગુનાની વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ સામાન્ય અપવાદો
- સામાન્ય ઈરાદો અને સામાન્ય હેતુ
- ગુનાહિત પ્રયત્ન, કાવતરું અને ઉત્તેજન
- સ્ત્રીઓને લગતા ગુનાઓ

ઠ ઔદ્યોગિક કાયદો:

- ઉદ્યોગ, ઔદ્યોગિક વિવાદ, કામદારનો ખ્યાલ
- કામદારસંઘો-નાધાયેલ કામદારસંઘ ના ઉન્મુક્તિઓ (ઈમ્યુનીટી), કામદાર સંઘની નાધણી અને તેના લાભો
- ઔદ્યોગિક વિવાદ ધારો-૧૯૪૭ અન્વયે, ઔદ્યોગિક વિવાદ સમાધાન મોટેની પદ્ધતિઓ
- સામુહિક સોદાગીરી સંઘર્ષમાં હડતાળ અને તાળાબંધી
- છટણી, લે-ઓફ અને ઉદ્યોગનું બંધ કરવું (કલીઝર)

પ્રશ્નપત્ર-૩ (વિભાગ-અ અને વિભાગ-બ), (મુખ્ય અને વૈકલ્પિક)

યુનિટ-૧

- ભારતીય બંધારણના વિશિષ્ટ લક્ષણો કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે ધારાકીય સત્તાની વહયણી મૂળભૂત અધિકારો, મૂળભૂત ફરજો અને રાજ્યનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
- ન્યાયતંત્ર

- સંસદ અને રાજ્યના વિધાયકો ંધારણમાં સુધારો કરવાની પદ્ધતિ
- લોકશાહી પદ્ધતિમાં વિવોચન આયોગની ભૂમિકા

યુનિટ-૨

- વહીવટી કાયદાનું સ્વરૂપ, વિસ્તાર અને મહત્ત્વ
- કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો
- વહીવટી વિવેકાધિન સત્તા અને તેનું નિયંત્રણ
- વહીવટીકાર્યોનું ન્યાયિક પુનરાવલોકન-રીટ ક્ષેત્રાધિકાર
- લોકપાલ અને લોકાયુક્ત

યુનિટ-૩

- કાયદોનું સ્વરૂપ અને ઉદ્ભવસ્થાનો હક, ફરજ, માલિકી, કબજો અને વ્યક્તિનો ખ્યાલ
- ન્યાયિક પદ્ધતિ-ભારતમાં પૂર્વનિર્ભયના સિદ્ધાંતો લાગુ પાડવાની બાબત
- સામાજિક પરિવર્તન લાવવામાં ન્યાયપાલિકાનો ફાળો
- વિધિ અને નીતિ

યુનિટ-૪

- ફોજદારી કાયદાના સામાન્ય સિદ્ધાંતો - અપરાધનો અર્થ સ્વરૂપ અપરાધના લક્ષણો અને અપરાધ કરવાના તબક્કા
- સંયુક્ત જવાબદારી, ઉત્તેજન અને કાવતરું
- શરીર સંબંધિત ગુના
- મિલકત સંબંધિત ગુના
- બદનક્ષી

યુનિટ-૫

- પર્યાવરણીય પ્રદુષણ-પર્યાવરણ અને પર્યાવરણીય પ્રદુષણનો ખ્યાલ પ્રદૂષણના પ્રકારો ભારતમાં પર્યાવરણીય પ્રદુષણને અટકાવવા અને નિયંત્રણમાં(અંકુશમાં) રાખવા માટે લેવાતા વૈધાનિક (ધારકીય) પગલાં-વાયુ, પાણી અને સામાન્ય પર્યાવરણ નું રક્ષણ આંતરરાષ્ટ્રીય ક્ષેત્રે પર્યાવરણીય પ્રદુષણના સંદેહમાં વિકાસ
- પર્યાવરણ પ્રદુષણના સંદેહમાં મળતી ઢિવાની, ફોજદારી અને ંધારણીય દાદ
- પર્યાવરણના રક્ષણમાં જંગલ અને વન્યપ્રાણીઓનું મહત્ત્વ
- પર્યાવરણીય અસરની ચકાસણી અને જોખમકારક કચરાનું નિયંત્રણ

યુનિટ-૬

- આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાનું સ્વરૂપ અને તેના ઉદ્ભવસ્થાનો સાર્વભૌમત્તાનો ખ્યાલ અને આજના સંદેહમાં તેની ઉપયોગીતા
- રાજ્યો અને સરકારની માન્યતા પ્રત્યર્પણ રાજ્યાશ્રય, રાષ્ટ્રીયતા અને શરણાર્થીઓનું સ્થાન
- આંતરરાષ્ટ્રીય ન્યાય ની અદાલત

- યુ.એન.ઓ. અને તેના અંગીભૂત મંડળ
- આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદો અને વૈશ્વિક વેપારના ધોરણો

યુનિટ-૭

- લગ્ન
- લગ્ન વિચ્છેદ દત્તકવિધાન અને વાલીપણું
- ભરણપોષણ
- લગ્ન વિષયક દાદ સામાન્ય દિવાની કાયદો

યુનિટ-૮

- માનવ અધિકારોના ખ્યાલનો વિકાસ
- માનવ અધિકારોના વિકાસ અને તેના અમલીકરણ બાબતમાં સંયુક્તરાષ્ટ્ર સંઘનો કાળો
- ભારતમાં માનવ-અધિકારોનું અમલીકરણ રાષ્ટ્રીય માનવ અધિકારપંચની ભૂમિકા અરક્ષિત (નિર્બળ) જુથોનું રક્ષણ, બાળકો, લઘુમતિઓ અને શરણાર્થીઓ

યુનિટ-૯

- અપકૃત્યની વ્યાખ્યા અને સ્વરૂપ
- અપકૃત્યજન્ય જવાબદારી ના સામાન્ય સિદ્ધાંતો વિશિષ્ટ અપકૃત્યો- ઉપેક્ષા, ઉપદ્રવ અને ગ્રાહક સુરક્ષા - ગ્રાહકના અધિકારોનો ઉત્તરોત્તર વિકાસ - અને ગ્રાહકોની ફરિયાદોનું નિવારણ

યુનિટ-૧૦

- ભાગીદારોનો કાયદો - ભાગીદારીનું સ્વરૂપ અને આવશ્યક
- તત્ત્વો, ભાગીદારોના પરસ્પર અધિકારો અને જવાબદારીઓ, પેઢી ની નાધણી ના કાયદા માલવેચાણનો કાયદો પ્રસ્કામ્ય લેખોનો કાયદો
- કંપનીનો કાયદો- ડાયરેક્ટરના કાર્યો, આંતરિક વહીવટનો સિદ્ધાંત